

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 181 (XXV) — Nr. 214

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 16 aprilie 2013

SUMAR

Pagina

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Decizia nr. 123 din 5 martie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrica Moldova” — S.A. și „Electrica Oltenia” — S.A., a Legii nr. 147/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a art. II din Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a Legii nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 pentru aprobarea unor măsuri cu privire la vânzarea unor pachete de acțiuni deținute de Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica” — S.A. și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Sud” — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Nord” — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, a art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011 privind prorogarea unor termene și a Legii nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011	2-16
---	------

★

Rectificări	16
-------------------	----

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 123**

din 5 martie 2013

referitoare la excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrica Moldova” — S.A. și „Electrica Oltenia” — S.A., a Legii nr. 147/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a art. II din Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a Legii nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 pentru aprobarea unor măsuri cu privire la vânzarea unor pachete de acțiuni deținute de Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica” — S.A. și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Sud” — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Nord” — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, a art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011 privind prorogarea unor termene și a Legii nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011

Acsinte Gaspar	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskas Valentin Zoltan	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Marieta Safta	— prim-magistrat-asistent

Cu participarea, în ședința publică din 24 ianuarie 2013, a reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrica Moldova” — S.A. și „Electrica Oltenia” — S.A., a Legii nr. 147/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a Legii nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a Legii nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 pentru aprobarea unor măsuri cu privire la vânzarea unor pachete de acțiuni deținute de Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice

„Electrica” — S.A. și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Sud” — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Nord” — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, a art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011 privind prorogarea unor termene și a Legii nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011. Excepția a fost ridicată de E.ON România — S.R.L. în Cauza arbitrală nr. 18.105/GZ aflată pe rolul Curții Internaționale de Arbitraj de pe lângă Camera Internațională de Comerț — Paris și formează obiectul Dosarului nr. 1.430 D/2012 al Curții Constituționale.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 24 ianuarie 2013, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea a dispus amânarea pronunțării pentru data de 12 februarie 2013, iar apoi pentru data de 28 februarie 2013 și, respectiv, 5 martie 2013, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

I. Prin Sentința parțială din 15 septembrie 2012, pronunțată în Dosarul arbitral nr. 18.105/GZ aflată pe rolul Curții Internaționale de Arbitraj de pe lângă Camera Internațională de Comerț — Paris, Franța, **Arbitrul unic a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din**

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrică Moldova” — S.A. și „Electrică Oltenia” — S.A., a Legii nr. 147/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a Legii nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a Legii nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 pentru aprobarea unor măsuri cu privire la vânzarea unor pachete de acțiuni deținute de Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrică” — S.A. și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Sud” — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Nord” — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, a art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011 privind prorogarea unor termene și a Legii nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011.

II. Excepția de neconstituționalitate a fost invocată de reclamanta E.ON România — S.R.L. (denumită în continuare *E.ON*) în cadrul cererii de arbitraj ce formează obiectul Dosarului arbitral nr. 18105/GZ aflată pe rolul Curții Internaționale de Arbitraj de pe lângă Camera Internațională de Comerț — Paris, Franța, pârâtă fiind Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice — Electrică S.A. (denumită în continuare *Electrică*).

III. În motivarea excepției au fost formulate atât critici de neconstituționalitate extrinsecă, cât și critici de neconstituționalitate intrinsecă.

1. Critici de neconstituționalitate extrinsecă

Se susține că ordonanțele de urgență ale Guvernului ce fac obiectul excepției nu au respectat cerințele formale de emiteră prevăzute de art. 115 din Constituție, respectiv: au fost adoptate în absența unei situații extraordinare, a unei situații de urgență și fără o motivare adecvată care să susțină pretinsa lor urgență. Aprobarea lor prin lege nu acoperă neconstituționalitatea constatată, care este transmisă legilor de aprobare, la rândul lor afectate de aceleași vicii.

Astfel, motivele care au stat la baza emiterii actelor normative criticate nu reflectă o „*situație extraordinară*” în sensul dat în jurisprudența Curții Constituționale acestei sintagme. Inacțiunea autorităților publice timp de 8 ani nu constituie o situație extraordinară. De fiecare dată când au prelungit termenul inițial reglementat, autoritățile au acționat în acest mod din cauza faptului că ele însele nu au luat măsuri, producerea situației care a generat actele normative contestate depinzând, prin urmare, de voința lor.

Tot astfel, posibilitatea ca statul să fie ținut răspunzător nu constituie o situație extraordinară, răspunderea statului pentru erorile sale fiind un corolar al statului de drept. În plus, niciunul

dintre actele normative contestate nu a redus efectiv riscul ca salariații cu drept de preferință să pretindă despăgubiri, deoarece niciunul dintre acestea nu a legiferat vreo altă măsură decât aceea de a acorda mai mult timp autorităților.

Necesitatea de a îmbunătăți legislația existentă nu reprezintă o situație extraordinară, ci, într-o societate democratică, ar trebui să fie o preocupare constantă a legiuitorului. Chiar dacă dreptul de opțiune al salariaților cu drept de preferință este reglementat de un cadru legislativ cel puțin eliptic, aceasta nu este o situație extraordinară care să impună intervenția prin intermediul unei ordonanțe de urgență a Guvernului.

Se susține, totodată, că nu există nicio situație de urgență care să justifice emiterea ordonanțelor de urgență criticate. De altfel, în motivarea urgenței și a situației extraordinare au fost prezentate aceleași motive. Or, expirarea perioadei de disponibilitate a opțiunii salariaților nu declanșează o situație de urgență, câtă vreme respectiva situație continuă pe o lungă perioadă de timp (8 ani), în care nu au fost luate niciun fel de măsuri de corectare a acesteia. De asemenea, aprobarea târzie prin lege indică absența unei urgențe reale.

În susținerea neconstituționalității extrinseci a actelor normative criticate se mai invocă absența unei motivări adecvate a acestor acte, constând în: discrepanța între motivare și realitate, lipsa de sinceritate și repetarea motivării.

Se conchide sub acest aspect că neconstituționalitatea extrinsecă a ordonanțelor de urgență emise de Guvern nu poate fi acoperită de aprobarea lor prin lege, sens în care se invocă jurisprudența Curții Constituționale.

2. Critici de neconstituționalitate intrinsecă

2.1. Încălcarea dreptului de proprietate

Se invocă ingerința statului, fără o justificare rezonabilă, asupra unui drept de creanță suficient de stabilit conform legilor din România pentru a fi calificat drept de proprietate.

Se arată în acest sens că reclamanta E.ON a participat în calitate de investitor strategic la privatizarea unei societăți deținute de stat prin Electrică, prin achiziționarea și subscrierea unui număr de acțiuni care reprezintă 51% din capitalul social și bazându-se pe posibilitatea de a achiziționa pachetul rămas deținut de stat într-o perioadă de timp definită. Întrucât statul promisese salariaților societății privatizate posibilitatea de a achiziționa până la 10% din capitalul social al societății (din acțiunile deținute de acesta prin Electrică în societatea privatizată), cele două drepturi concurente trebuiau reconciliate, sens în care contractul de privatizare a prevăzut că opțiunea investitorului strategic va curge de la data de 1 ianuarie 2008. În același timp, ordonanța de urgență a Guvernului și legea prin care a fost aprobat contractul de privatizare au reconciliat cele două opțiuni, reglementând că opțiunea salariaților expiră la data de 31 decembrie 2007, și au mandatat Ministerul Industriei și Comerțului și Electrică să adopte procedurile necesare pentru a permite exercitarea acestui drept. Deși au trecut mai mult de 8 ani de la data la care statul a făcut o promisiune față de salariați și procedurile necesare nu au fost încă adoptate, începând cu anul 2007 au fost adoptate acte normative succesive (ordonanțe de urgență ale Guvernului și legi) pentru a restrânge obiectul opțiunii de cumpărare a E.ON, astfel încât să permită autorităților publice și Electrică să elaboreze normele și criteriile necesare. În anul 2010, E.ON și-a exercitat opțiunea cu privire la toate acțiunile deținute la acea dată de Electrică în cadrul societății privatizate, specificând că un procent de până la 10% din capitalul social va fi transferat doar după data de

1 ianuarie 2011, când termenul prevăzut de legea în vigoare la acea dată pentru opțiunea salariaților urma să expire. Având în vedere inactivitatea autorităților publice și acționând cu bună-credință, E.ON a convenit cu asociațiile salariaților să le acorde o opțiune convențională de a achiziționa până la 10% din acțiunile primite după achiziționarea acestora de la Electrica. Cu câteva zile înainte de 1 ianuarie 2011, Guvernul a intervenit din nou și a prelungit termenul-limită pentru exercitarea dreptului salariaților de a achiziționa acțiuni. Între timp, a fost acordată o nouă prelungire, după ce E.ON a demarat procedurile de arbitraj, fapt ce a întârziat orice efecte ale opțiunii de cumpărare ale E.ON în legătură cu un pachet de până la 10% din capitalul social, până la sfârșitul anului 2013.

În opinia autoarei excepției, opțiunile de cumpărare exercitate sunt o formă de contract de vânzare-cumpărare potrivit art. 1.287 din Codul civil. Efectele unei opțiuni de cumpărare exercitate duc la constituirea de drepturi ferme care privesc dobândirea dreptului de proprietate asupra acțiunilor, indiferent dacă dobândirea dreptului de proprietate are loc imediat sau după încheierea unui contract de vânzare-cumpărare separat. Nu este relevant dacă exercitarea opțiunii de cumpărare dă naștere la drepturi reale sau de creanță, important este că aceste drepturi sunt executabile împotriva celeilalte părți și nu există nicio posibilitate — alta decât prin comiterea unui abuz de putere legislativă — pentru ca transferul de proprietate să fie evitat de cealaltă parte. Dacă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 126/2010 și actele normative contestate ulterioare nu ar fi fost adoptate, E.ON ar fi trebuit să dobândească toate acțiunile deținute de părătă în cadrul Electrica Moldova, din moment ce salariații cu drept de preferință nu au cumpărat nicio acțiune până la data de 31 decembrie 2010.

Drepturile astfel constituite reprezintă un *bun* în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care atribuie acestui concept un sens larg, cuprinzând atât proprietăți corporale și necorporale, cât și alte drepturi, interese și creanțe, în legătură cu care reclamantul poate susține că are cel puțin „o așteptare legitimă” de a obține beneficiul efectiv al acestora (Cauza *Anheuser-Busch Inc. împotriva Portugaliei*, paragraful 63, Cauza *Broniowski împotriva Poloniei*, paragraful 129). Această așteptare legitimă poate să se refere și la condițiile atașate dobândirii sau exercitării drepturilor de proprietate (Cauza *Veselinski împotriva fostei Republici Iugoslave a Macedoniei*, paragraful 75). În continuare, se prezintă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului prin care s-a distins între așteptare legitimă și simpla speranță, opinia autoarei excepției fiind în sensul că E.ON avea așteptarea legitimă că, începând cu data de 1 ianuarie 2011, orice acțiuni care nu fuseseră cumpărate de salariații cu drept de preferință până la data de 31 decembrie 2010 să îi fie transferate. Cu toate acestea, ca urmare a publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010 cu doar câteva zile înainte de expirarea acestei date și ulterior a altor acte normative contestate (adoptate în timpul arbitrajului), transferul efectiv este încă împiedicat la această dată.

Cât privește ingerința invocată, se arată că s-a concretizat, în realitate, în 3 tipuri de ingerințe: adăugarea de restricții în ce privește obiectul opțiunii de cumpărare E.ON înainte de exercitarea acesteia, afectând astfel așteptarea legitimă a reclamantei că va putea obține imediat dreptul de proprietate

asupra tuturor acțiunilor care nu fuseseră cumpărate până la finele anului 2007; adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010 și a următoarelor acte contestate, întrucât până la acel moment opțiunea de cumpărare E.ON fusese exercitată și trebuia să își producă efectele asupra oricăror acțiuni rămase nerecuperate de salariații cu drept de preferință până la data de 31 decembrie 2010; ingerința cuprinsă în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2011, care a lărgit categoria persoanelor îndreptățite prin adăugarea salariaților cu drept de preferință ai Electrica Oltenia (deși numărul maxim de acțiuni care urmează a fi achiziționate a rămas 10%, probabilitatea ca aceste acțiuni să fie achiziționate a crescut și deci probabilitatea ca E.ON să poată cumpăra aceleași acțiuni a scăzut).

Se apreciază că ingerința statului este lipsită în mod vădit de un temei rezonabil, întrucât luarea de măsuri legislative pentru simplul motiv că autoritățile nu au acționat și pentru a scăpa de răspunderea în privința acordării de daune, mai ales atunci când aceste măsuri sunt discriminatorii și arbitrare, nu poate fi considerată a avea un astfel de temei. Actele normative contestate nu respectă cerințele calitative ale conceptului de „lege”, respectiv certitudinea, stabilitatea și previzibilitatea. Aceasta întrucât autoritățile publice au abuzat de puterile lor legislative și, într-o încercare de a evita plata de despăgubiri pentru salariații cu drept de preferință, au creat nesiguranță atât pentru E.ON, cât și pentru această categorie de salariați timp de aproape 8 ani, sacrificând astfel drepturile E.ON, asupra căreia a fost plasată astfel o sarcină excesivă și nerezonabilă.

Întrucât, pentru considerentele arătate, în cauză există un drept de proprietate sau un bun al E.ON în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar prin actele contestate a avut loc o ingerință asupra respectivului bun, care nu servește unui obiectiv legitim de interes public sau general, nu este proporțională și nu respectă principiul certitudinii juridice și al legalității, precum și al nediscriminării, se conchide că această ingerință este nejustificată, încălcând prevederile art. 44 și 53 din Constituție, precum și ale art. 1 din Protocolul menționat.

2.2. Încălcarea dreptului de nediscriminare

Se arată că a fost creată o diferență de tratament nejustificată între E.ON și CEZ (societate comercială cehă care a participat la procesul de privatizare a Electrica Oltenia). Astfel, actele normative contestate au restrâns obiectul opțiunii de cumpărare E.ON, în timp ce opțiunea de cumpărare CEZ nu a fost afectată de nicio astfel de restricție. De asemenea, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2011 a dat naștere la o diferență de tratament agravată, prin faptul că a permis salariaților cu drept de preferință ai Electrica Oltenia (ale căror drepturi ar fi trebuit să restricționeze opțiunea de cumpărare CEZ) să restrângă drepturile E.ON în Electrica Moldova.

IV. Arbitrul unic, apreciind numai cu privire la admisibilitatea sesizării Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată în cauză, a răspuns următoarelor întrebări:

— În cauza de față, locul arbitrajului fiind Paris, conform Regulilor de arbitraj ICC, este Arbitrul unic „o instanță de arbitraj comercial” potrivit legii române, în sensul art. 29 alin. (2) din Legea nr. 47/1992?

— Se referă excepția de neconstituționalitate la legi sau ordonanțe „*in vigoare*”, în sensul Deciziei Curții Constituționale nr. 766/2011?

— Au legile și ordonanțele contestate „*legătură cu soluționarea cauzei*”, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992?

1. Cu privire la **prima întrebare**, Arbitrul unic apreciază că răspunsul este afirmativ, reținând, în esență, că a nu trimite excepția de neconstituționalitate la Curtea Constituțională ar avea drept consecință nesoluționarea chestiunii constituționalității actelor normative contestate. Or, Constituția României prevede în mod expres „*instanța de arbitraj comercial*” ca fiind unul dintre organele care pot sesiza Curtea Constituțională, iar față de principiul potrivit căruia „*ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*”, Arbitrul unic cade sub incidența textului constituțional și al art. 29 din Legea nr. 47/1992. Mai arată că, atâta vreme cât este vorba despre acte normative din România, Curtea Constituțională a României trebuie să rămână singurul organ competent să se pronunțe asupra constituționalității acestora. Excluderea competenței Arbitrului unic ar echivala cu reținerea unei alte condiții decât cele enumerate în această prevedere și cu restrângerea obiectului expresiei „*instanța de arbitraj comercial*” la „*instanță națională de arbitraj comercial*”, cu încălcarea Legii nr. 47/1992.

2. Cu privire la **a doua întrebare**, Arbitrul Unic arată că este incidentă Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011 a Curții Constituționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, excepția ridicată în cauza de față referindu-se la legi sau ordonanțe „*in vigoare*” în sensul stabilit în această decizie.

3. Referitor la **a treia întrebare**, Arbitrul unic apreciază că toate actele normative contestate sunt strâns legate unul de celălalt, nu numai la nivel intelectual, ci și la nivel material. Astfel, legătura cu cauza poate rezulta din faptul că un act normativ contestat este fie baza pe care a fost întemeiat actul normativ ce i-a urmat, fie consecința unui act normativ anterior. Atâta timp cât aplicarea actelor normative în vigoare la data exercitării opțiunii de cumpărare este înlăturată, atunci nu ar mai exista niciun motiv pentru a refuza transferul acțiunilor către reclamată, iar acest lucru ar lipsi de relevanță contestarea actelor normative anterioare. Arbitrul unic precizează însă că acest fapt nu îl împiedică să considere că instanța de control constituțional are nevoie de o imagine completă asupra înșuririi de acte normative pentru a decide care dintre acestea este neconstituțional, dacă este cazul. În continuare, arată că, fără a aduce atingere poziției Curții Constituționale a României, opinia sa este aceea că cel puțin o parte din actele normative au legătură cu disputa în cauză, chiar dacă acestea nu mai sunt în vigoare. De fapt, având în vedere Decizia nr. 766/2011, se poate considera că acele acte normative care nu mai sunt în vigoare pot fi supuse controlului Curții Constituționale, deoarece ele fac obiectul unui arbitraj în curs de desfășurare și, astfel, trebuie considerate ca producându-și în continuare efectele. În concluzie, Arbitrul unic răspunde pozitiv la cea de-a treia întrebare și consideră că, în cauza de față, legile și ordonanțele contestate „*au legătură cu soluționarea cauzei*” în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

V. În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului

și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

VI. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, susținerile părților și notele scrise depuse de acestea, dispozițiile legale criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

VII. Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992.

VIII. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie următoarele dispoziții legale:

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 143/2007 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrică Moldova” — S.A. și „Electrică Oltenia” — S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 880 din 21 decembrie 2007;

Legea nr. 147/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrică Moldova” — S.A. și „Electrică Oltenia” — S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 533 din 15 iulie 2008;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2008 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrică Moldova” — S.A. și „Electrică Oltenia” — S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 673 din 30 septembrie 2008;

Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrică Moldova” — S.A. și „Electrică Oltenia” — S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 331 din 19 mai 2009;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 126/2010 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrică Moldova” — S.A. și „Electrică Oltenia” — S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 888 din 30 decembrie 2010;

Legea nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrică Moldova” — S.A. și „Electrică Oltenia” — S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 413 din 14 iunie 2011;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2011 pentru aprobarea unor măsuri cu privire la vânzarea unor pachete de acțiuni deținute de Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrică” — S.A. și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Sud” — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Nord” — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 931 din 29 decembrie 2011;

Art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011 privind prorogarea unor termene, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 926 din 28 decembrie 2011, potrivit căruia „Termenele prevăzute la art. 6 alin. (2) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice «Electrică Moldova» — S.A. și «Electrică Oltenia» — S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 668 din 27 iulie 2005, aprobată cu completări prin Legea nr. 277/2005, cu modificările ulterioare, se prorogă până la data de 31 decembrie 2012”;

Legea nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 pentru aprobarea unor măsuri cu privire la vânzarea unor pachete de acțiuni deținute de Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrică” — S.A. și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Sud” — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Nord” — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 453 din 6 iulie 2012.

Ulterior sesizării Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor mai sus menționate, autoarea acesteia a depus la dosarul cauzei note scrise prin care, arătând că a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 891 din 27 decembrie 2012, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2012 pentru prorogarea termenelor prevăzute la alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrică Moldova” — S.A. și „Electrică Oltenia” — S.A., care conține aceeași soluție legislativă ca și actele normative contestate prin excepția de neconstituționalitate

ridicată în cauză, a solicitat extinderea controlului de constituționalitate și cu privire la aceasta. Cererea a fost pusă în discuția părților și a reprezentantului Ministerului Public la termenul din 24 ianuarie 2013, când s-a dispus unirea cererii prelabile astfel formulate cu fondul cauzei.

Cu privire la această cerere, Curtea constată că, potrivit alin. (1) al art. 29 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești (...)”, iar, potrivit alin. (4) al aceluiași articol, „sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților; opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți (...)”. Cadru procesual specific excepției de neconstituționalitate este, așadar, cel fixat prin încheierea de sesizare a instanței în fața căreia a fost ridicată excepția, astfel că în fața Curții Constituționale obiectul acesteia nu poate fi altul decât cel stabilit prin încheierea de sesizare. O extindere în acest sens ar echivala cu sesizarea din oficiu a Curții Constituționale, ceea ce depășește cadrul legal stabilit de Legea nr. 47/1992. Pentru aceste considerente, Curtea respinge cererea de extindere a obiectului excepției de neconstituționalitate și la alte texte de lege, față de cele cuprinse în încheierea de sesizare a Curții Constituționale.

IX. **Sub aspectul legalității sesizării**, Curtea va examina îndeplinirea condițiilor de admisibilitate stabilite de textul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, respectiv: condiția sesizării Curții Constituționale de către „o instanță judecătorească sau de arbitraj comercial”; condiția ca actele normative care fac obiectul excepției să fie „în vigoare”; condiția ca actele contestate să aibă „legătură cu soluționarea cauzei”. Acestea au fost puse în dezbaterea părților în litigiu, iar asupra lor Arbitrul unic s-a pronunțat prin Sentința parțială de sesizare a Curții Constituționale.

În temeiul art. 47 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, aprobat prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr. 6/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 198 din 27 martie 2012, a fost solicitată opinia de specialitate a doamnei profesor universitar doctor emerit Brândușa Ștefănescu cu privire la prima dintre condițiile mai sus enunțate, care vizează încadrarea instanțelor de arbitraj comercial internațional cu sediul în străinătate în categoria instanțelor de arbitraj comercial care pot sesiza Curtea Constituțională a României. Opinia exprimată, în sensul că această instanță străină de arbitraj comercial care soluționează un litigiu de comerț internațional nu are abilitatea să sesizeze Curtea Constituțională a României cu excepția de neconstituționalitate a unor legi și ordonanțe adoptate în România, formulată de reclamantul în procesul arbitral, excepție cu privire la admisibilitatea căreia nu are nici competența de a-și defini poziția, se află atașată la dosarul cauzei.

1. **Condiția sesizării Curții Constituționale de către „o instanță judecătorească sau de arbitraj comercial”**

Instanța de arbitraj comercial care a sesizat Curtea Constituțională în cauză este Curtea Internațională de Arbitraj de pe lângă Camera Internațională de Comerț din Paris. Autoarea excepției și Arbitrul unic consideră că aceasta este „o instanță de arbitraj comercial” potrivit legilor României. Pârâta consideră că, fiind vorba despre o instanță arbitrală străină,

aceasta nu constituie „o instanță de arbitraj comercial” în sensul legilor României, apreciind că, potrivit rolului său legal, Curtea Constituțională a României poate acționa exclusiv în cadrul intern, posibilitatea de a sesiza Curtea cu excepții de neconstituționalitate fiind conferită doar instanțelor naționale. Pârâta mai arată și că sentința arbitrală este o hotărâre străină, pronunțată pe teritoriul Franței, invocând sub acest aspect dispozițiile art. 1.518 și 1.519 din Codul de procedură civilă francez, potrivit cărora singura cale de atac împotriva sentințelor arbitrale pronunțate în Franța este acțiunea în anulare, care este de competența Curții de Apel din circumscripția locului pronunțării sentinței. Determinând că sentința arbitrală este una franceză, rezultă, în opinia pârâtei, că examinând excepția de neconstituționalitate invocată în cauză, Curtea Constituțională ar interfera cu administrarea justiției pe teritoriul Franței.

Cu privire la aceste susțineri, Curtea constată, mai întâi, că interpretarea logică a dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție și ale art. 29 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, texte care reglementează atribuția Curții Constituționale a României de soluționare a „*excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial*”, conduce la concluzia că legiuitorul nu a realizat nicio distincție între instanțele de arbitraj comercial în raport de locul în care funcționează acestea. Potrivit principiului „unde legea nu distinge nici interpretul nu o poate face” (*ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*) ar rezulta că o astfel de distincție nu este permisă și, prin urmare, sesizarea Curții Constituționale a României este legală, chiar dacă s-a făcut de o instanță de arbitraj comercial din Franța. Acest argument este susținut de interpretările sistematică și teleologică a prevederilor legale incidente în cauză.

Astfel, interpretarea sistematică a Constituției relevă faptul că, dacă în cazul instanțelor judecătorești [la care se referă aceleași texte analizate — art. 146 lit. d) din Constituție și art. 29 din Legea nr. 47/1992], legiuitorul constituant a trimis expres la sistemul instanțelor judecătorești naționale, prin referirea făcută în art. 126 din Constituție la Înalta Curte de Casație și Justiție și la rolul său în interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești, în cazul instanțelor de arbitraj comercial lipsește o asemenea trimitere, precizare sau explicitare, viziunea legiuitorului constituant fiind în mod vădit mai largă. Această viziune poate fi justificată de specificul instanței de arbitraj comercial în raport cu instanța de judecată, dată de natura juridică mixtă a arbitrajului, contractuală și jurisdicțională.

Chiar și în cazul arbitrajului instituțional latura contractuală este prezentă; acordul de voință al părților în litigiu, acord realizat prin semnarea convenției arbitrale, determină și influențează condițiile și cadrul în care se va realiza judecata. Libertatea de voință a părților sub acest aspect este, de altfel, consfințită de Codul de procedură civilă, care, referindu-se la locul arbitrajului internațional, stabilea în mod expres, prin dispozițiile art. 3691, în vigoare la data încheierii Contractului de privatizare din cauză, că „*prin convenția arbitrală referitoare la un arbitraj internațional, părțile pot stabili ca acesta să aibă loc în România sau într-o altă țară*”. Instanța arbitrală are prin natura sa și o vocație internațională, de unde și posibilitatea părților de naționalități diferite de a apela la arbitrajul instanțelor oricăruia dintre statele unde își au sediul/domiciliul, după caz, sau chiar la instanțele de arbitraj ale unui stat terț.

Stabilirea locului arbitrajului într-o altă țară, prin convenția arbitrală, nu impiedică în niciun fel asupra normelor de drept substanțial care guvernează raporturile juridice dintre părți. Astfel, în cauză, chiar dacă locul arbitrajului este Paris, legea aplicabilă raporturilor juridice dintre părțile în litigiu este legea română, astfel cum rezultă din Clauza 29 — *Legea aplicabilă și jurisdicția*, din Contractul de privatizare încheiat între E.ON Energie AG și Electrica la data de 4 aprilie 2005. În cazul arbitrajului instituțional, alegerea instanței de arbitraj determină doar alegerea regulilor procedurale aplicabile, precum și — cu referire la stabilirea locului arbitrajului — caracterizarea hotărârii pronunțate ca fiind națională sau străină. Indiferent însă de regulile de procedură aplicabile, nu se poate susține existența unei „interferențe” a Curții Constituționale a României în administrarea justiției dintr-o altă țară (în speță Franța), câtă vreme competența acestei Curți este exclusivă, specială și specializată, distinctă de cea a instanțelor franceze de drept comun, care nu sunt competente să exercite controlul de constituționalitate al legilor din România.

Abordând aceleași texte de lege dintr-o perspectivă teleologică, Curtea constată că finalitatea urmărită de legiuitor prin introducerea instanțelor de arbitraj comercial în sfera organelor în fața cărora poate fi ridicată excepția de neconstituționalitate (la revizuirea Constituției din anul 2003), a fost aceea de a asigura un cât mai larg acces la justiția constituțională. Această viziune privitoare la instanțele care pot sesiza Curtea este în acord cu interpretarea pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a dat-o în jurisprudența sa conceptului de „tribunal” prevăzut de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în sensul că acesta „*nu trebuie neapărat să fie înțeles ca semnificând o instanță de judecată de tip clasic, integrată de structurile judiciare ordinare ale țării [...]; de asemenea, poate conține un organ însărcinat cu examinarea unui număr restrâns de litigii, cu condiția că oferă întotdeauna garanțiile corespunzătoare*” (Hotărârea pronunțată în Cauza *Campbell și Fell împotriva Marii Britanii*, din 28 iunie 1984, paragraful 76 sau Hotărârea pronunțată în Cauza *Lithgow și alții împotriva Marii Britanii* din 8 iulie 1986, paragraful 201). Or, în măsura în care în fața unei instanțe de arbitraj comercial — indiferent de locul unde se află aceasta — se ridică o excepție de neconstituționalitate care are ca obiect legea română, în raport de Constituția României, un refuz al Curții Constituționale a României de a judeca această excepție ar fi în contradicție cu această voință a legiuitorului, încălcând dispozițiile constituționale ale art. 21 — *Accesul liber la justiție*, ale art. 142 alin. (1) privind rolul Curții Constituționale de garant al supremației Constituției și ale art. 1 alin. (5) potrivit căruia „*În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.*”

Se constată, totodată, că eventuala interpretare în sensul restrângerii sferei instanțelor de arbitraj comercial în fața cărora poate fi ridicată o excepție de neconstituționalitate, și circumstanțierea acestora numai la instanțele de arbitraj comercial de pe teritoriul României, nu poate fi acreditată drept condiție procesuală pentru exercitarea dreptului de acces la justiția constituțională. Aceasta întrucât alegerea locului arbitrajului în afara teritoriului României nu poate fi interpretată ca o renunțare la dreptul fundamental de acces liber la justiție. O astfel de interpretare ar echivala cu o veritabilă sancțiune aplicată părților convenției arbitrale pentru opțiunea de a supune

soluționarea disputelor (izvorând dintr-un contract încheiat în România și supus legii române) jurisdicției unei instanțe de arbitraj dintr-o altă țară, în condițiile în care chiar legea română (art. 369¹ din Codul de procedură civilă, în vigoare la data încheierii Contractului de privatizare) prevede expres posibilitatea unei asemenea opțiuni, fără nicio restricție. Pe de altă parte, instanța de arbitraj comercial, într-o astfel de ipoteză, s-ar vedea obligată să aplice o lege pretins neconstituțională, fără a avea la îndemână nicio posibilitate procedurală de a verifica sau a se pronunța asupra criticilor de neconstituționalitate, singura instanță competentă să asigure controlul de constituționalitate al legii române în raport de Constituția României fiind Curtea Constituțională a României.

Or, dacă este de principiu că impunerea, prin lege, a unor exigențe cum ar fi instituirea unor condiții procesuale pentru valorificarea de către titular a dreptului său subiectiv, chiar dacă reprezintă îngărdiri ale accesului liber la justiție, are o solidă și indiscutabilă justificare prin prisma finalității urmărite, constând în restrângerea posibilităților de exercitare abuzivă a respectivului drept, exigențele astfel instituite trebuie să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu antreneze o restrângere excesivă a exercițiului dreptului, de natură să pună sub semnul întrebării însăși existența acestuia. Cu atât mai mult, interpretarea exigențelor astfel instituite nu trebuie să conducă la o restrângere a exercițiului dreptului dincolo de finalitatea urmărită prin impunerea lor. Astfel fiind, adăugarea, pe cale de interpretare, a unei condiții suplimentare, de natură să restrângă sfera organelor în fața cărora poate fi ridicată excepția de neconstituționalitate (circumstanțiată deja de legiuitorul constituant la instanțe judecătorești și instanțe de arbitraj comercial) ar avea ca efect o restrângere excesivă a accesului la justiție. Aceasta atât din perspectiva accesului la justiția constituțională, cât și din perspectiva accesului la o instanță de arbitraj comercial, întrucât libera posibilitate a părților de a manifesta o opțiune cu privire la locul arbitrajului ar fi îngădită prin instituirea restricției de a mai ridica excepții de neconstituționalitate în fața unora dintre aceste instanțe.

Astfel fiind, opțiunea părților într-un litigiu care vizează raporturi juridice guvernate de legea română, în favoarea soluționării acestuia de către o instanță de arbitraj comercial care nu se află pe teritoriul României, nu poate constitui o piedică în realizarea dreptului de acces la justiția constituțională din România, după cum această opțiune nu poate constitui nici o piedică în exercitarea controlului de constituționalitate a legilor și ordonanțelor de către Curtea Constituțională a României.

Pentru aceste considerente, Curtea constată că este îndeplinită condiția sesizării Curții Constituționale de către „o instanță judecătorească sau de arbitraj comercial”, prevăzută de art. 146 lit. d) din Constituție și de art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

2. Condiția ca actele normative care fac obiectul excepției să fie „în vigoare”

Obiectul excepției de neconstituționalitate în prezenta cauză îl constituie o serie de ordonanțe de urgență, precum și legile prin care acestea au fost aprobate, acte normative prin care a fost stabilit și, respectiv, prelungit, termenul acordat salariaților, membrilor consiliului de administrație și persoanelor pensionate cu ultimul loc de muncă la societățile privatizate („*salariații cu drept de preferință*”) de a cumpăra acțiuni la prețul plătit de investitorul strategic. Astfel, în sectorul energetic, procesul de privatizare a fost inițiat prin constituirea unor societăți de stat,

printre care și Societatea Comercială Filială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica Moldova” — S.A. (în care autoarea excepției de neconstituționalitate deține pachetul majoritar de acțiuni, în calitate de investitor strategic), respectiv Societatea Comercială Filială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica Oltenia” — S.A., care au fost două filiale regionale ale Electrica (pârâta din cauză). Cadrul legal al procesului de privatizare a celor două filiale regionale a fost stabilit în special prin Ordonanța Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Sud” — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Nord” — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 31 ianuarie 2004, act normativ care reglementa vânzarea către un investitor strategic a unui pachet reprezentând 51% din capitalul social al fiecărei filiale, format atât din acțiuni existente, cât și din acțiuni noi ce urmau a fi emise în urma unei operațiuni de majorare a capitalului social. În plus, salariaților cu drept de preferință din cele două filiale li s-a acordat opțiunea de a achiziționa acțiuni la acestea până la limita de 10% din capitalul social. Strategia de privatizare a Electrica Moldova și Electrica Oltenia a fost adoptată prin emiterea Hotărârii Guvernului nr. 531/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 21 aprilie 2004, iar prin Legea nr. 169/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 20 mai 2004, a fost aprobată cu modificări Ordonanța Guvernului nr. 31/2004, păstrându-se în toate celelalte privințe strategia de privatizare adoptată de Guvernul României.

La data de 4 aprilie 2005, Electrica, în calitate de vânzător, și E.ON Energie AG (Germania), în calitate de cumpărător, au încheiat Contractul de privatizare prin care această din urmă societate a achiziționat 51% din capitalul social al Electrica Moldova, din care 24,62% prin cumpărare directă de acțiuni și 26,38% prin subscrierea și plata de noi acțiuni în cadrul operațiunii de majorare a capitalului social. Contractul de privatizare stipula în favoarea părților dreptul de a-și exercita opțiunea cu privire la vânzarea și, respectiv, cumpărarea acțiunilor pe care Electrica le deținea la Electrica Moldova, sub condiția aprobării opțiunii printr-un act normativ. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 668 din 27 iulie 2005, a fost aprobat contractul de privatizare, precum și opțiunea E.ON Energie AG, astfel cum este aceasta prevăzută prin contractul de privatizare, menționându-se că acțiunile achiziționate până la 31 decembrie 2007 de salariații cu drept de preferință nu vor forma obiectul respectivului contract de opțiune. Prin același act normativ a fost aprobat contractul de privatizare încheiat între Electrica și CEZ (un alt investitor strategic din Republica Cehă), în legătură cu Electrica Oltenia, precum și un drept de opțiune similar acordat lui CEZ. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 a fost aprobată cu completări prin Legea nr. 277/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 897 din 7 octombrie 2005.

Curtea reține, pentru stabilirea exactă a cadrului procesual, că, în urma încheierii contractului de privatizare, atât Electrica Moldova, cât și cumpărătorul din contract au suferit o serie de modificări societare. Astfel, la data de 22 martie 2007, Electrica, E.ON Energie AG și E.ON Energie România — S.A. au încheiat

un contract care a prevăzut înlocuirea E.ON Energie AG cu E.ON Energie România — S.A. în privința tuturor drepturilor și obligațiilor născute din contractul de privatizare (E.ON Energie AG rămânând răspunzător în solidar cu noua parte). În aceeași dată, și în conformitate cu cerințele legislației europene, părțile au încheiat un contract de separare a activității în vederea punerii în aplicare a contractului de privatizare în privința celor două societăți ce au rezultat din procedura de divizare prin care a trecut Electrica Moldova, și anume E.ON Moldova Distribuție S.A. (EMOD) și E.ON Moldova Furnizare S.A. (EMOF). La data de 2 iulie 2009, părțile au încheiat un nou contract de novație prin care E.ON (autoarea excepției în prezenta cauză) a înlocuit E.ON Energie România — S.A. în ceea ce privește toate drepturile și obligațiile născute din contractul de privatizare (E.ON Energie România — S.A. rămânând răspunzătoare în solidar cu noua parte).

Revenind la termenul acordat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 salariaților cu drept de preferință de a achiziționa acțiuni, Curtea constată că acesta a fost prelungit, respectiv modificat, după cum urmează:

— prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 143/2007, aprobată prin Legea nr. 147/2008 (**până la data de 27 septembrie 2008**);

— prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2008 (**până la data de 31 decembrie 2008**);

— prin Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 (**s-a instituit un nou termen în acest sens, până la 31 decembrie 2010**);

— prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 126/2010, aprobată prin Legea nr. 79/2011 (**până la data de 31 decembrie 2011**);

— prin art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011 privind prorogarea unor termene (**până la data de 31 decembrie 2012**).

Prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2011, aprobată prin Legea nr. 91/2012**, s-au stabilit măsuri pentru derularea activităților necesare finalizării vânzării și cumpărării acțiunilor destinate salariaților, membrilor consiliilor de administrație și pensionarilor cu ultimul loc de muncă la filialele Societății Comerciale de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica” — S.A. și la Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica” — S.A., prin intermediul asociațiilor salariaților, a unui pachet de acțiuni de cel mult 10% din capitalul social al filialelor Societății Comerciale de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica” — S.A., în baza Ordonanței Guvernului nr. 31/2004, aprobată cu modificări prin Legea nr. 169/2004. Art. 2 pct. 18 din actul normativ menționat definește sintagma „*termenul de cumpărare*” astfel: „*termenul în care va fi finalizat întregul proces de vânzare a acțiunilor de vânzare asupra cărora s-a exercitat opțiunea de cumpărare de către persoanele îndreptățite și care expiră la:*

a) *data de 31 decembrie 2013, în cazul Societății Comerciale E.ON Moldova Distribuție — S.A. și al Societății Comerciale E.ON Energie România — SA, precum și în cazul oricăror altor societăți comerciale rezultate din reorganizarea acestora;*

b) *data de 31 decembrie 2014, în cazul Societății Comerciale Enel Banat Distribuție — S.A., Societății Comerciale Enel Dobrogea Distribuție — S.A., Societății Comerciale Enel Energie — S.A., Societății Comerciale Enel Distribuție Muntenia — S.A. și Societății Comerciale Enel Energie Muntenia — S.A., precum și*

în cazul oricăror altor societăți comerciale rezultate din reorganizarea acestora.”

La data de 3 noiembrie 2010, E.ON a exercitat o opțiune de cumpărare în privința tuturor acțiunilor deținute de Electrica în EMOD și EMOF, cu raportare la prevederile normative în vigoare la acea dată (Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008), E.ON menționând în acest sens că acțiunile afectate de dreptul de opțiune al salariaților cu drept de preferință vor fi transmise după data de 31 decembrie 2010 și numai în măsura în care salariații cu drept de preferință nu-și vor fi exercitat dreptul de opțiune până la acel moment. La data de 28 iulie 2011 (așadar după ce prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 126/2010 s-a stabilit o nouă prelungire de termen pentru achiziționarea de acțiuni de către salariații cu drept de preferință), E.ON a depus cererea de arbitraj la Secretariatul Curții Internaționale de Arbitraj ÎCC, cerere prin care a făcut o propunere de numire a unui arbitru și a anunțat că va ridica o excepție de neconstituționalitate. Excepția de neconstituționalitate, ridicată la data de 8 iunie 2012, are ca obiect toate actele normative mai sus menționate, care privesc termenul inițial reglementat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 pentru achiziționarea de acțiuni de către salariații cu drept de preferință.

Curtea reține că, prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, nuanțând interpretarea sintagmei „*în vigoare*” din cuprinsul art. 29 din Legea nr. 47/1992, text care circumstanțiază controlul de constituționalitate numai la legile și ordonanțele în vigoare, Curtea Constituțională a reținut că acest control vizează „*dispozițiile aplicabile cauzei, chiar dacă acestea nu mai sunt în vigoare*”, dar ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. O astfel de soluție a fost justificată prin faptul că, deși abrogată, „*legea civilă poate ultraactiva în unele situații, potrivit principiului «tempus regit actum»*”. Ca urmare, Curtea a decis că „*sintagma «în vigoare» din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare*”.

Curtea constată că o parte din actele normative criticate, și anume: Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 143/2007, Legea nr. 147/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2008, și-au epuizat efectele juridice înainte de data la care E.ON a exercitat Opțiunea de cumpărare în cauză. Astfel fiind, aceste acte normative nu reprezintă legi sau ordonanțe „*în vigoare*”, în sensul dat acestei sintagme prin Decizia nr. 766/2011 a Curții Constituționale, întrucât nu au cum să continue să producă efecte juridice asupra unor acte și fapte (Opțiunea de cumpărare exprimată de E.ON), care au avut loc ulterior datei la care efectele juridice ale actelor normative s-au epuizat prin împlinirea termenelor reglementate de acestea. Reglementarea incidentă în materie, în vigoare la data exprimării opțiunii E.ON, era Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008, prin care s-a instituit un nou termen — până la 31 decembrie 2010, pentru exercitarea opțiunii salariaților cu drept de preferință.

Ca urmare, excepția de neconstituționalitate formulată cu privire la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 143/2007, Legea nr. 147/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2008 este inadmisibilă, întrucât aceste acte normative nu mai sunt „*in vigoare*” în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, în interpretarea dată acestui text de lege prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011 a Curții Constituționale.

3. Condiția ca actele contestate să aibă „*legătură cu soluționarea cauzei*”

Curtea constată că, dintre actele normative identificate ca fiind „*in vigoare*” în sensul art. 29 din Legea nr. 47/1992, și anume: Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 (în realitate art. II din această lege, prin care se instituie un nou termen pentru achiziționarea de acțiuni de către salariații cu drept de preferință), Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 126/2010, Legea nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2011, Legea nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 și, respectiv, art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011, au legătură cu soluționarea cauzei numai actele emise după data exercitării opțiunii de cumpărare de către E.ON, așadar fără a reține art. II din Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008. Chiar dacă formulată foarte larg, critica autoarei excepției vizează, în realitate, actele normative prin care a fost modificat, succesiv, termenul stabilit de art. II din Legea nr. 166/2009 pentru exercitarea opțiunii salariaților, iar nu și textul care reglementează acest termen, adoptat înainte ca E.ON să exercite opțiunea de cumpărare a acțiunilor și în raport cu care E.ON arată că a exercitat o opțiune de cumpărare.

Ca urmare, excepția de neconstituționalitate a art. II din Legea nr. 166/2009 este inadmisibilă, întrucât acest text de lege nu are legătură cu cauza.

În concluzie, Curtea Constituțională a fost legal sesizată cu privire la excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Legii nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011, a Legii nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 și a art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011, și numai cu privire la acestea va exercita controlul de constituționalitate.

X. **Prevederile constituționale pretins încălcate** sunt următoarele: art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 44 — *Dreptul de proprietate privată*, art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți* și art. 115 — *Delegarea legislativă*. Se mai invocă dispozițiile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la protecția proprietății, ale art. 14 din aceeași Convenție și ale Protocolului nr. 12 la Convenție, privind interzicerea discriminării.

Textele constituționale și convenționale invocate au următorul cuprins:

— Art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție — *Egalitatea în drepturi*:

„(1) *Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*

(2) *Nimeni nu este mai presus de lege.[...]*”

— Art. 44 din Constituție — *Dreptul de proprietate privată*:

„(1) *Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.*

(2) *Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii pot dobândi dreptul de proprietate privată asupra terenurilor numai în condițiile rezultate din aderarea României la Uniunea Europeană și din alte tratate internaționale la care România este parte, pe bază de reciprocitate, în condițiile prevăzute prin lege organică, precum și prin moștenire legală. [...]*”

— Art. 53 din Constituție — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*:

„(1) *Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.*

(2) *Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.*”

— Art. 115 alin. (4) din Constituție — *Delegarea legislativă*:

„(4) *Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență numai în situații extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, având obligația de a motiva urgența în cuprinsul acestora.*”

— Art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale — *Interzicerea discriminării*:

„*Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.*”

— Art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale — *Protecția proprietății*:

„*Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.*

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

XI. **Examinând excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Legii nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011, a Legii nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 și a art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011, Curtea reține următoarele:**

1. **Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă**

Se susține, în esență, că ordonanțele de urgență ale Guvernului ce fac obiectul excepției nu au respectat cerințele formale de emitere prevăzute de art. 115 din Constituție,

respectiv: au fost adoptate în absența unei situații extraordinare, a unei situații de urgență și fără o motivare adecvată care să susțină pretinsa lor urgență. Aprobarea prin lege a ordonanțelor de urgență nu acoperă neconstituționalitatea acestora, care este transmisă legii de aprobare, la rândul ei afectată de aceleași vicii.

Curtea reamintește jurisprudența sa constantă în care a statuat că situațiile extraordinare exprimă un grad mare de abatere de la obișnuit sau comun, aspect întărit și prin adăugarea sintagmei „a căror reglementare nu poate fi amânată” (Decizia nr. 255 din 11 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 16 iunie 2005, Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 237 din 14 aprilie 2010). Curtea a mai statuat, prin Decizia nr. 1.008 din 7 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 23 iulie 2009, că pentru îndeplinirea cerințelor prevăzute de art. 115 alin. (4) din Constituție este necesară existența unei stări de fapt obiective, cuantificabile, independente de voința Guvernului, care pune în pericol un interes public. Totodată, cu prilejul pronunțării Deciziei nr. 421 din 9 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 367 din 30 mai 2007, Curtea Constituțională a statuat că urgența reglementării nu echivalează cu existența situației extraordinare, reglementarea operativă putându-se realiza și pe calea procedurii obișnuite de legiferare.

Examinând notele de fundamentare, respectiv expunerile de motive la ordonanțele de urgență și, respectiv, legile de aprobare a ordonanțelor de urgență supuse controlului de constituționalitate, în raport cu textul constituțional invocat ca fiind încălcat, Curtea constată că adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, aprobată prin Legea nr. 79/2011 [prin care s-a extins până la 31 decembrie 2011 termenul în care salariații privilegiați își puteau exercita dreptul de opțiune cu privire la achiziționarea de până la 10% din acțiunile deținute de Electrica la Electrica Moldova], a fost motivată de necesitatea armonizării prevederilor cuprinse în actele normative care reglementează vânzarea către salariați a pachetelor de acțiuni deținute de Electrica la filialele sale. Întrucât la data de 31 decembrie 2010 expira termenul până la care persoanele îndreptățite puteau achiziționa acțiuni din categoria menționată, prin imposibilitatea achiziționării acestor acțiuni în termenul legal prevăzut, categoriile de persoane în cauză pierdeau posibilitatea exercitării acestui drept, creându-se astfel o diferență nejustificată de tratament între salariații societăților comerciale foste filiale ale Electrica.

Adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011, aprobată prin Legea nr. 91/2012, prin care s-au stabilit măsuri pentru derularea activităților necesare finalizării vânzării și cumpărării acțiunilor destinate salariaților privilegiați, a fost motivată de necesitatea protecției interesului public general care ar fi fost afectat dacă procedura de vânzare a acțiunilor ar fi fost demarată în condițiile cadrului juridic existent. Aceasta luând în considerare și faptul că la data de 31 decembrie 2011 expira termenul pentru exercitarea dreptului persoanelor îndreptățite de a achiziționa acțiuni, existând astfel riscul major ca acestea să formuleze cereri în fața instanțelor de judecată competente pentru revendicarea dreptului lor și obligarea Guvernului României, a instituțiilor statului și Electrica, la plata de daune, ca urmare a neîndeplinirii obligației de a vinde acțiuni deținute de Electrica persoanelor îndreptățite.

Adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 120/2011 (este vorba despre art. 3 din acest act normativ) a fost determinată de faptul că la data de 31 decembrie 2011 expira termenul până la care persoanele îndreptățite puteau achiziționa acțiuni din categoria menționată, iar prelungirea acestui termen era necesară pentru a le asigura acestora timpul necesar să își exercite acest drept conform legii. Noul termen acordat se încadrează în perioada stabilită de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2011, aprobată prin Legea nr. 91/2012, care, reglementând procedura prin care salariații cu drept de preferință își vor exercita dreptul de a achiziționa acțiuni, prevede că această procedură trebuie să se finalizeze până la data de 31 decembrie 2013.

Așadar, adoptarea actelor criticate a fost determinată de necesitatea realizării unui cadru normativ coerent și complet, prin fixarea unor coordonate legislative clare pentru valorificarea de către salariații privilegiați a drepturilor conferite și garantate de lege. Obiectivul răspunde unui interes public de importanță deosebită, astfel cum acesta este prevăzut de Strategia energetică a României, și anume de asigurare a unor pachete de acțiuni la societățile la care angajații din sectorul energetic sunt salariați. Prin urmare, intervenția Guvernului s-a realizat pe fondul unei stări de fapt obiective, cuantificabile, și în scopul evitării riscului privitor la un interes public major, aspecte care se circumscriu situației extraordinare.

Pe de altă parte, aceste reglementări au fost adoptate în condițiile în care era iminentă expirarea termenelor prevăzute pentru achiziționarea de acțiuni de către persoanele îndreptățite, situație ce răspunde cerinței urgenței reglementării.

În aprecierea caracterului extraordinar al situației care a determinat adoptarea ordonanțelor de urgență criticate — sub aspectul stării de fapt care a impus recurgerea la reglementarea pe calea ordonanțelor de urgență, trebuie avuți în vedere și o serie de factori de natură obiectivă, și anume: complexitatea procesului de privatizare a sectorului energetic în contextul tranziției la economia de piață, respectiv în contextul crizei economice, modificările societare care au intervenit atât cu privire la societatea privatizată, cât și la cumpărătorul din contractul de privatizare, astfel cum rezultă acestea din actele depuse la dosarul cauzei, necesitatea protejării drepturilor unei categorii sociale implicate în procesul de privatizare.

Acest ansamblu de factori, prezentat pe larg în notele de fundamentare, respectiv expunerile de motive ale actelor criticate, este suficient spre a reține că împrejurările concrete avute în vedere de Guvern reprezentau o situație extraordinară și impuneau măsuri cu caracter de urgență, în scopul finalizării procesului de privatizare în condițiile legii și în concordanță cu cerințele interesului public. Urgența reglementării a fost motivată chiar în cuprinsul actelor normative în cauză, astfel încât nu poate fi reținută nici critica formulată sub acest aspect.

2. Criticile de neconstituționalitate intrinsecă

2.1. Pretinsa încălcare a dreptului de proprietate

Autoarea excepției invocă ingerința statului, fără o justificare rezonabilă, asupra unui drept de creață „suficient de stabilit conform legilor din România pentru a fi calificat drept de proprietate”, drept pretins a fi fost dobândit de E.ON ca urmare a exercitării, în data de 3 noiembrie 2010, a unei opțiuni de cumpărare cu privire la toate acțiunile deținute la acea dată de Electrica în cadrul societății privatizate. În esență, se susține că opțiunea de cumpărare exercitată de autoarea excepției este o formă de contract de vânzare-cumpărare, efectele acesteia

constând în constituirea de drepturi ferme care privesc dobândirea dreptului de proprietate asupra acțiunilor. Dacă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 126/2010 și actele normative ulterioare contestate nu ar fi fost adoptate, E.ON ar fi trebuit să dobândească toate acțiunile deținute de Electrica în cadrul Electrica Moldova, din moment ce salariații cu drept de preferință nu au cumpărat nicio acțiune până la data de 31 decembrie 2010. Drepturile ce urmau a fi astfel dobândite constituie, în opinia autoarei excepției, un „*bun*” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care atribuie acestui concept un sens larg, cuprinzând atât proprietăți corporale și necorporale, cât și alte drepturi, interese și creanțe, în legătură cu care reclamantul poate susține că are cel puțin „*o așteptare legitimă*” de a obține beneficiul efectiv al acestora. Se invocă dispozițiile constituționale ale art. 44 — *Dreptul de proprietate privată și ale art. 53 — Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*, precum și dispozițiile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind protecția proprietății.

Cu privire la aceste susțineri, Curtea constată, mai întâi, că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat, cu valoare de principiu, că noțiunea de „*bun*”, la care se face referire în prima parte a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, are un sens autonom, care nu se limitează la proprietatea asupra unor bunuri materiale și este independent de clasificarea formală din dreptul național: unele drepturi și interese care constituie patrimoniu pot fi, de asemenea, privite ca „*drepturi de proprietate*” și, astfel, ca „*bunuri*” în sensul acestei prevederi. Chestiunea care trebuie examinată în fiecare cauză este dacă circumstanțele cauzei, examinate în ansamblu, oferă reclamantului un drept asupra unui interes material protejat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (hotărârile pronunțate în cauzele *Bălan împotriva Moldovei*, din 29 ianuarie 2008, paragraful 32, *Anheuser-Busch Inc. împotriva Portugaliei*, din 11 ianuarie 2007, paragraful 63, *Broniowski împotriva Poloniei* din 22 iunie 2004, paragraful 129; *Beyeler împotriva Italiei*, din 5 ianuarie 2000, paragraful 100).

Drepturile de creanță constituie, în principiu, un bun în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Astfel, Comisia și, ulterior, Curtea Europeană a Drepturilor Omului au reținut că acțiunile deținute de acționarii societăților comerciale constituie un bun în sensul acestor dispoziții. Potrivit acestei jurisprudențe, (Hotărârea din 25 iulie 2002 pronunțată în Cauza *Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei*, paragraful 92; Decizia Comisiei din 11 decembrie 1986 *Company S. and T. împotriva Suediei*, paragraful 138), o acțiune a unei societăți comerciale prezintă un aspect complex, certificând faptul că deținătorul ei „posedă” o parte din capitalul social al societății și drepturile corespunzătoare (dreptul de vot în AGA, dreptul de a încasa dividende etc.).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a mai reținut însă că, atâta timp cât acțiunile unor reclamanți s-au aflat pe rolul jurisdicțiilor interne, acestea nu făceau să se nască niciun drept de creanță, ci numai eventualitatea dobândirii unui bun. Potrivit acestei jurisprudențe, o creanță nu poate fi considerată un bun în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, decât dacă ea a fost constatată sau stabilită printr-o decizie judiciară trecută în puterea lucrului judecat. (Hotărârea din 8 octombrie 2002 pronunțată în Cauza *Fernandez-Molina Gonzales și alții*

împotriva Spaniei, Hotărârea din 6 octombrie 2005 pronunțată în Cauza *Draon împotriva Franței*, paragraful 65).

Astfel, cum se poate reține și din jurisprudența menționată, există o limitare importantă adusă protecției conferite de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție: textul se aplică doar bunurilor actuale, deja dobândite. Convenția nu garantează dreptul unei persoane de a dobândi un bun sau de a i se restitui un bun, protecția art. 1 din Protocolul nr. 1 având în vedere doar „*bunurile actuale*”, adică aflate în patrimoniul celui care pretinde că i s-ar fi încălcat dreptul de proprietate asupra acestora (hotărârile pronunțate în cauzele *Dolneanu împotriva Moldovei* din 13 noiembrie 2007, paragraful 31, *Bălan împotriva Moldovei* din 29 ianuarie 2008, paragraful 31). Articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție nu garantează dreptul de a dobândi proprietăți (hotărârile pronunțate în cauzele *Kopecský împotriva Slovaciei* din 28 septembrie 2004, paragraful 35, *Van der Mussele împotriva Belgiei* din 23 noiembrie 1983, paragraful 48).

Nu pot fi considerate bunuri care să intre în domeniul de aplicație al art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție acele valori patrimoniale cu privire la care reclamantul nu poate pretinde că ar avea cel puțin „*o speranță legitimă*” de a le putea concretiza (Comisia EDH, 4 martie 1996, Cauza *Mayer împotriva Germaniei*). Speranța de recunoaștere a unui drept de proprietate care este imposibil de exercitat în mod efectiv nu poate fi considerată un „*bun*” în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1, la fel ca în cazul unei pretenții condiționate care poate apărea ca rezultat al neîndeplinirii unei condiții (a se vedea *Bălan împotriva Moldovei*, paragraful 31, *Kopecsky împotriva Slovaciei*, paragraful 35, *Prince Hans-Adam II of Liechtenstein împotriva Germaniei*, paragrafele 82—83, *Gratzinger and Gratzingerova împotriva Cehiei*, paragraful 69).

Față de criticile și susținerile formulate, Curtea urmează să stabilească dacă, în cauză, prin exercitarea unei opțiuni de cumpărare a acțiunilor deținute de Electrica la Electrica Moldova, în data de 3 noiembrie 2010, E.ON a dobândit, în ceea ce privește pachetul de acțiuni destinat salariaților privilegiați, un „*bun*” în sensul larg atribuit acestei noțiuni de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar, în caz afirmativ, dacă prin adoptarea actelor normative criticate a avut loc o ingerință nejustificată asupra dreptului de proprietate al autoarei excepției asupra acțiunilor cu privire la care a exercitat această opțiune.

Examinând actele depuse la dosar, precum și legislația incidentă, se constată că încheierea contractului de privatizare în cauză s-a realizat în contextul tranziției de la o economie planificată la o economie de piață și în condițiile în care strategia de privatizare a legiuitorului român a cuprins, ca element important, posibilitatea salariaților privilegiați de a cumpăra acțiuni la societățile privatizate. În acest sens sunt dispozițiile art. 10 alin. (3) din Legea nr. 137/2002, care permiteau angajaților, membrilor consiliilor de administrație și pensionarilor cu ultimul loc de muncă la societatea respectivă și/sau la filialele sale să dobândească acțiuni la acea societate sau la filialele sale care urmau să fie privatizate, la prețul cu care acestea se vând în cadrul procesului de privatizare.

Cu privire la Electrica, Ordonanța Guvernului nr. 31/2004, aprobată cu modificări prin Legea nr. 169/2004, prevedea că, după privatizarea — vânzarea de acțiuni și majorarea de capital — cu un investitor strategic/consorțiu de investitori — a unui pachet de acțiuni reprezentând 51% din capitalul social al societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice,

respectiv Societatea Comercială „Electrica Banat” — S.A., Societatea Comercială „Electrica Dobrogea” — S.A., Societatea Comercială „Electrica Oltenia” — S.A., Societatea Comercială „Electrica Moldova” — S.A., Societatea Comercială „Electrica Muntenia Sud” — S.A., Societatea Comercială „Electrica Muntenia Nord” — S.A., Societatea Comercială „Electrica Transilvania Sud” — S.A., Societatea Comercială „Electrica Transilvania Nord” — S.A., *„salariații, membrii consiliului de administrație și pensionarii cu ultimul loc de muncă la aceste societăți comerciale și la Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice «Electrica» — S.A. au dreptul să achiziționeze acțiuni până la limita de 10% din capitalul social”*. Achiziționarea acestor acțiuni a fost prevăzută *„la același preț cu care au fost vândute acțiunile către investitorul strategic/consorțiul de investitori în cadrul procesului de privatizare.”* Art. 1 alin. (3) din Legea nr. 169/2004 prevedea că vânzarea de către Ministerul Economiei și Comerțului și de către Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica” — S.A. a pachetului de acțiuni către salariații, membrii consiliului de administrație și pensionarii de la societățile comerciale prevăzute la alin. (1) și (2) se va efectua prin intermediul asociației salariaților, constituită conform legii, prin derogare de la prevederile art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale, aprobată prin Legea nr. 44/1998, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 1 din Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, cu modificările și completările ulterioare.

Punerea de acord a dreptului de opțiune al salariaților privilegiați și a opțiunii de cumpărare a potențialilor investitori s-a realizat mai întâi prin condiționarea operată în cadrul contractului de privatizare cu trimitere la adoptarea unui act legislativ, iar apoi de către legiuitor, prin actele normative adoptate în scopul asigurării unui just echilibru între interesele în cauză.

Astfel, potrivit art. 17.6 din Contractul de privatizare referitor la achiziționarea de acțiuni emise de către Filiala de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica Moldova” — S.A. din 4 aprilie 2005, încheiat între Electrica în calitate de vânzător și E.ON Energie AG în calitate de cumpărător, *„Opțiunea de Vânzare agreeată potrivit Sub-clauzei 17.1 (Opțiunea de vânzare) și Opțiunea de Cumpărare agreeată potrivit Sub-clauzei 17.2 (Opțiunea de Cumpărare) vor fi valabile, angajate și vor putea fi puse în executare între Părți și între oricare dintre succesorii sau cesionarii fiecărei Părți, în conformitate cu termenii respectivi ai acestora, cu condiția adoptării și intrării în vigoare a unui act legislativ prin care se aprobă Opțiunea de vânzare și Opțiunea de Cumpărare, precum și exercitarea acestora”*.

Astfel cum se poate observa, Contractul de privatizare nu a prevăzut condiții sau termene pentru adoptarea și intrarea în vigoare a unui act legislativ în sensul menționat în contract, această chestiune ținând de larga marjă de apreciere a statului în implementarea politicilor sociale și economice, mai ales în contextul schimbării regimului politic și economic (a se vedea în acest sens hotărârile CEDO din 21 februarie 1986, pronunțate în Cauza *James și alții împotriva Regatului Unit*, paragrafele 45—46, 23 noiembrie 2000 în Cauza *Fostul Rege și alții împotriva Greciei*, paragraful 87, sau din 28 septembrie 2004 în Cauza *Kopecky împotriva Slovaciei*, paragraful 37).

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, care a aprobat contractul de privatizare a Electrica Moldova — S.A., încheiat la data de 4 aprilie 2005 între Electrica, în calitate de vânzător, și E.ON Energie AG, în calitate de cumpărător, a realizat concilierea între drepturile persoanelor implicate în procesul de privatizare al acestei societăți, prin limitarea dreptului de opțiune al E.ON Energie AG (înlocuit, prin novație, de E.ON), în sensul că acest drept nu putea fi exercitat în privința acțiunilor destinate salariaților privilegiați. Potrivit art. 6 alin. (2) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005:

„(2) Nu vor forma obiectul dreptului de opțiune constituit potrivit alin. (1) acțiunile care urmează să fie achiziționate [până la data de 31 decembrie 2007, în cazul acțiunilor deținute la Electrica Moldova — S.A., respectiv până la împlinirea unui termen de 3 ani de la data finalizării, în cazul acțiunilor deținute la Electrica Oltenia — S.A.], de către salariați, membri ai consiliului de administrație al fiecărei societăți și al Electrica — S.A. și pensionari cu ultimul loc de muncă la una dintre aceste societăți, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale «Distrigaz Sud» — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale «Distrigaz Nord» — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, aprobată cu modificări prin Legea nr. 169/2004. [...]

(4) Nu vor forma obiectul dreptului de opțiune constituit potrivit alin. (3) acțiunile care urmează să fie achiziționate până la data de 31 decembrie 2007 de către salariați, membri ai consiliului de administrație al Electrica Moldova — S.A. și al Electrica — S.A. și pensionari cu ultimul loc de muncă la una dintre aceste societăți, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 31/2004, aprobată cu modificări prin Legea nr. 169/2004.”

Termenul astfel stabilit a fost prelungit succesiv de către legiuitor prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 143/2007, aprobată prin Legea nr. 147/2008 (până la data de 27 septembrie 2008), și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2008 (până la data de 31 decembrie 2008).

La data de 3 noiembrie 2010, data exercitării Opțiunii de cumpărare a acțiunilor de către E.ON, era în vigoare Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008, care stabilea, în art. II, următoarele:

„(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi se instituie un nou termen, până la 31 decembrie 2010, pentru acțiunile care urmează să fie achiziționate potrivit art. 6 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice «Electrica Moldova» — S.A. și «Electrica Oltenia» — S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 668 din 27 iulie 2005, aprobată cu completări prin Legea nr. 277/2005, cu modificările ulterioare.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se instituie un nou termen, până la 31 decembrie 2010, pentru acțiunile care urmează să fie achiziționate potrivit art. 6 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, aprobată cu completări prin Legea nr. 277/2005, cu modificările ulterioare.”

Curtea constată că, **între data expirării termenului prevăzut în favoarea salariaților privilegiați de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2008 (31 decembrie 2008) și data instituirii unui nou termen în acest sens prin Legea nr. 166/2009** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 (publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 331 din **19 mai 2009**), adică timp de aproape 5 luni, **E.ON Energie AG (înlocuit, prin novație, de E.ON) nu a exercitat nicio opțiune de cumpărare**, deși avea deplina libertate să o facă, inclusiv cu privire la pachetul de 10% din acțiuni.

Opțiunea de cumpărare a fost exercitată de E.ON la data de 3 noiembrie 2010, însă la acea dată **acțiunile ce urmau să fie achiziționate de salariații privilegiați nu mai puteau forma obiectul dreptului de opțiune al acesteia**, întrucât erau excluse în mod expres prin contractul de privatizare, art. 6 alin. (2) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 care a aprobat Contractul de privatizare, precum și prin art. II din Legea nr. 166/2009 care a instituit un nou termen pentru acțiunile ce urmau să fie achiziționate potrivit art. 6 alin. (2) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005.

Este evident, din această perspectivă, că, prin exercitarea Opțiunii de cumpărare a acelor acțiuni, la data menționată, E.ON nu a dobândit un drept de proprietate asupra acestora și, prin urmare, nu se poate susține că actele normative ulterioare ar fi reprezentat o ingerință asupra dreptului său de proprietate. De altfel, nici măcar autoarea excepției nu susține cu fermitate o astfel de teză, argumentația acesteia fiind orientată mai mult către susținerea existenței unei „*speranțe legitime*” de dobândire a bunurilor în cauză la data de 1 ianuarie 2011. Potrivit autoarei excepției, „*dacă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 126/2010 și actele normative contestate ulterioare nu ar fi fost adoptate, E.ON ar fi trebuit să dobândească toate acțiunile deținute de Electrica în cadrul Electrica Moldova, din moment ce salariații cu drept de preferință nu au cumpărat nicio acțiune până la data de 31 decembrie 2010*”.

Elementele cauzei de față demonstrează însă că nu poate fi reținută nici măcar o „*speranță legitimă*” a autoarei excepției de a deveni, ca efect al exercitării Opțiunii de cumpărare din data de 3 noiembrie 2010, proprietara pachetului de acțiuni destinat salariaților privilegiați.

Curtea constată în acest sens că, încă de la încheierea, respectiv aprobarea Contractului de privatizare, E.ON cunoștea importanța, în cadrul strategiei de privatizare, a asigurării unor pachete de acțiuni pentru salariații privilegiați, precum și faptul că aceste pachete de acțiuni nu puteau forma obiectul dreptului său de opțiune decât în condițiile stabilite de legiuitor. Dreptul său era condiționat, prin urmare, de existența unui cadru normativ în acest sens, cu privire la care Contractul de privatizare nu a prevăzut niciun termen, restricție sau angajament pentru legiuitor referitor la finalizarea transmiterii proprietății tuturor acțiunilor societății privatizate într-un anumit termen. Din examinarea clauzelor contractului privitoare la Prețul Opțiunii de vânzare/Prețul Opțiunii de cumpărare (17.3) se constată că, la momentul încheierii sale, s-a anticipat faptul că această procedură va dura în timp (fiind avuți în vedere sub acest aspect și menționați expres, anii 2007—2012).

În plus, exercitarea opțiunii de cumpărare a acțiunilor, la data de 3 noiembrie 2010, s-a realizat sub imperiul unui act normativ care tocmai instituisese un nou termen pentru salariații privilegiați

de a achiziționa acțiuni, în considerarea unor factori de natură obiectivă cunoscuți de toate părțile implicate în procesul de privatizare, descriși pe larg în notele de fundamentare, respectiv expunerile de motive la actele normative adoptate în cauză. Astfel, potrivit expunerii de motive la Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011, în condițiile legislative existente la data adoptării acesteia [inclusiv la 3 noiembrie 2010, data exercitării opțiunii de către E.ON, respectiv la 31 decembrie 2010, termenul apreciat de E.ON pentru expirarea dreptului salariaților privilegiați de a achiziționa 10% din acțiunile deținute de Electrica la societatea privatizată], declanșarea procedurilor de vânzare a pachetelor de acțiuni reprezentând până la 10% din capitalul social al operatorilor economici nominalizați nu se putea realiza și nu se putea adopta o hotărâre a adunării generale a acționarilor Electrica pentru declanșarea acestor proceduri de vânzare la operatorii economici nominalizați, din următoarele motive: reorganizările interne ale fostelor filiale ale Electrica privatizate, ca urmare a aplicării prevederilor legale europene în ceea ce privește separarea activităților de furnizare și distribuție a energiei electrice, reorganizări care au condus la funcționarea, la acea dată, a 9 entități juridice, comparativ cu cele 5 entități juridice, filiale ale Electrica — S.A., care au fost privatizate; neidentificarea clară a persoanelor îndreptățite să achiziționeze acțiuni; neidentificarea clară a prețului de vânzare a fiecăruia dintre aceste pachete de acțiuni reprezentând până la 10% din capitalul social; existența unor inadvertențe în cadrul legislativ existent.

Exercitarea drepturilor salariaților privilegiați depindea, prin urmare, de adoptarea unei reglementări care să stabilească proceduri și condiții (avute în vedere în cadrul procesului de privatizare și pe care E.ON și le-a însușit), ceea ce legiuitorul a și întreprins, în anul următor, cu consecința prelungirii termenului pe care autoarea excepției afirmă că l-a avut în vedere, astfel cum fără îndoială a avut în vedere întregul context referitor la situația de fapt și de drept de la data când și-a exercitat opțiunea de cumpărare. Or, așa cum Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în jurisprudența sa, credința că legea în vigoare va fi schimbată în favoarea reclamantului nu poate fi considerată o formă de speranță legitimă în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (Hotărârea pronunțată în cauza *Sukhobokov împotriva Rusiei*, din 13 aprilie 2006, paragraful 26, sau Cauza *Nagovitsyn împotriva Rusiei* din 24 ianuarie 2008, paragraful 53).

Ca urmare, din datele cauzei rezultă că la data exercitării opțiunii de cumpărare autoarea excepției avea doar posibilitatea de a cere Electrica să vândă acțiunile rămase la Electrica Moldova sub condiția respectării art. 17.6 din Contractul de privatizare. Nici Contractul de privatizare și niciunul din actele normative menționate nu stabileau constituirea vreunui drept de proprietate al E.ON asupra acțiunilor destinate salariaților privilegiați ca urmare a expirării termenelor prevăzute de lege în favoarea acestora. Prin urmare, în niciun moment nu a existat temei juridic pentru speranța E.ON de dobândire a dreptului de proprietate asupra pachetului de acțiuni în discuție, la expirarea acestor termene. Opțiunea de cumpărare a E.ON era așadar afectată de o serie de condiții, acceptate de aceasta la momentul încheierii contractului de privatizare, condiții care la momentul exercitării opțiunii de cumpărare nu erau îndeplinite, ceea ce determină calificarea convingerii sale de dobândire a acțiunilor destinate salariaților privilegiați ca fiind o simplă speranță, care nu se află sub incidența protecției conferite de

art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Din această perspectivă, adoptarea actelor normative criticate nu poate fi calificată ca o ingerință asupra unui drept de proprietate, ci ca o măsură de realizare a condițiilor pentru realizarea drepturilor stabilite prin contractul de privatizare. Astfel, contrar susținerilor autoarei excepției, aceste acte normative nu au adăugat restricții în ce privește obiectul opțiunii de cumpărare E.ON, ci au stabilit data până la care se menține efectul restricției consimțite de E.ON prin contractul de privatizare. Opțiunea de cumpărare E.ON, chiar dacă a fost exercitată, nu putea produce efecte asupra acțiunilor salariaților privilegiați decât în momentul îndeplinirii condițiilor impuse prin contractul de privatizare, condiții care la acea dată nu erau realizate. Cât privește pretinsa ingerință cuprinsă în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2011, în sensul lărgirii categoriei persoanelor îndreptățite prin adăugarea salariaților cu drept de preferință ai Electrica Oltenia, aceasta nu poate fi reținută, câtă vreme procentul maxim de acțiuni care urmează a fi achiziționate de salariații privilegiați a rămas același, iar E.ON a consimțit încă de la încheierea contractului de privatizare la exceptarea de la cumpărare, pe un termen nedeterminat, lăsat la libera apreciere a legiuitorului, a acestor acțiuni. Dorința E.ON de a achiziționa pachetul de 10% din acțiuni are, desigur, o motivație economică, legată de prețul prestabilit la care se vor vinde aceste acțiuni, dar această motivație nu poate veni în conflict cu strategia de privatizare inițiată de statul român și nu poate afecta drepturile unei importante categorii de salariați, avută în vedere de legiuitorul român.

Întrucât, astfel cum s-a demonstrat, speranța reclamantei de a dobândi proprietatea asupra acțiunilor destinate salariaților privilegiați nu poate fi considerată o formă de „speranță legitimă”, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului relativă la art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, aceasta nu se poate prevala de un „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Prin urmare, sunt neîntemeiate susținerile referitoare la încălcarea art. 44 și 53 din Constituție.

În concluzie, stabilirea datei la care expiră termenul acordat salariaților privilegiați pentru achiziționarea pachetului de până la 10% din acțiunile societății privatizate ține de larga marjă de apreciere pe care statul o are în implementarea politicilor sale economice și sociale. Speranța E.ON ca vânzarea acestor acțiuni să se realizeze la o anumită dată nu poate fi convertită într-o obligație a statului de a proceda în sensul dorit de E.ON.

2.2. Pretinsa încălcare a principiului nediscriminării

Sub aspectul dreptului de nediscriminare se arată că acesta a fost încălcat prin crearea unei diferențe de tratament nejustificată între E.ON și CEZ (societate comercială cehă care a participat la procesul de privatizare a Electrica Oltenia). Astfel, se consideră că actele normative contestate au restrâns obiectul opțiunii de cumpărare E.ON, în timp ce opțiunea de cumpărare CEZ nu a fost afectată de nicio astfel de restricție. De asemenea, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2011 a dat naștere la o diferență de tratament agravată, prin faptul că a permis salariaților cu drept de preferință ai Electrica Oltenia (ale căror drepturi ar fi trebuit să restricționeze opțiunea de cumpărare CEZ) să restrângă drepturile E.ON în Electrica Moldova.

Se invocă încălcarea prevederilor art. 16 din Constituție, precum și ale art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor

omului și a libertăților fundamentale și ale Protocolului nr. 12 la Convenție, privind interzicerea discriminării.

Curtea reține că dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție nu pot fi aplicate în mod direct în prezenta cauză, întrucât ele statuează egalitatea în fața legii și a autorităților publice a cetățenilor. Astfel, cum Curtea Constituțională a mai statuat în jurisprudența sa (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 35 din 2 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 11 aprilie 1996, sau Decizia nr. 70 din 27 februarie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 10 mai 2001), principiul egalității cetățenilor, prevăzut de art. 16 din Constituție, se aplică și persoanelor juridice, în măsura în care prin intermediul acestora cetățenii își exercită un drept constituțional, situație care nu poate fi identificată însă în speță.

Nu poate fi reținută, de asemenea, nici incidența art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, câtă vreme nu se specifică și nici nu se demonstrează care sunt drepturile și libertățile în privința exercitării cărora actele normative criticate au determinat o discriminare. De altfel, s-a reținut deja, în mod contrar susținerilor autoarei excepției, că actele normative criticate nu au adăugat restricții în ce privește obiectul opțiunii de cumpărare E.ON, ci au consfințit efectul restricției consimțite de altfel și de E.ON prin contractul de privatizare.

În susținerea excepției în fața Curții Constituționale, autoarea acesteia a precizat că discriminarea privește exercitarea dreptului de proprietate. Curtea constată însă că, ceea ce se solicită Curții prin intermediul acestei critici este realizarea unui examen comparativ al privatizării a două dintre filialele Electrica — S.A., respectiv o analiză a motivelor care au determinat soluțiile legislative ale legiuitorului român în cadrul procesului de privatizare al filialelor Electrica. Chiar și în ipoteza în care s-ar putea proceda la demersul implicit solicitat, este evident că acesta presupune compararea unor situații diferite și a unor condiții diferite în care s-a derulat privatizarea, cu raportare la situațiile juridice diferite ale investitorilor. În acest sens, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat, în aplicarea art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, că reprezintă o încălcare a acestor prevederi orice diferență de tratament săvârșită de stat între persoane aflate în situații analoage, fără o justificare obiectivă și rezonabilă (de exemplu, prin Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în Cauza *Marckx împotriva Belgiei*, paragraful 33, și prin Hotărârea din 29 aprilie 2008, pronunțată în Cauza *Burden împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, paragraful 60). Totodată, prin Hotărârea din 6 aprilie 2000, pronunțată în Cauza *Thlimmenos contra Greciei*, paragraful 44, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat ca dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a exista justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără a exista justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite. Tot astfel, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mod constant reluând cele statuate prin Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, în sensul că principiul constituțional al egalității presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite.

Pentru motivele mai sus arătate, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005 privind unele măsuri pentru derularea și finalizarea privatizării societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice „Electrica Moldova” — S.A. și „Electrica Oltenia” — S.A., a Legii nr. 147/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 143/2007, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, precum și a art. II din Legea nr. 166/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2008.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010 pentru modificarea alin. (2) și (4) ale art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2005, a Legii nr. 79/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 126/2010, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011 pentru aprobarea unor măsuri cu privire la vânzarea unor pachete de acțiuni deținute de Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice „Electrica” — S.A. și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 31/2004 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Sud” — S.A. București și a Societății Comerciale de Distribuție a Gazelor Naturale „Distrigaz Nord” — S.A. Târgu Mureș, precum și a societăților comerciale filiale de distribuție și furnizare a energiei electrice, a art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2011 privind prorogarea unor termene, precum și a Legii nr. 91/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 116/2011.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 5 martie 2013.

PREȘEDINTE,
ACSINTE GASPARPrim-magistrat-asistent,
Marieta Safta

★

RECTIFICĂRI

La Legea nr. 67/2013 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 19/2011 privind unele măsuri pentru modificarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 1 aprilie 2013, se face următoarea rectificare:

— la articolul unic pct. 2 [cu referire la art. 10 alin. (2) pct. 14 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 22/2009], în loc de: „14. acordă autorizațiile de asigurare a ...” se va citi: „14. acordă autorizațiile de asignare a...”.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948368 637610